"שנה-טובה טאג" דעם זונטאג סעפטעמבער 13, 8.30 אוונט אין פרץ זאל גוטער פלאַה יום-טוב-דיקע שטימונג גרויסער אָרקעסטער - קומט אלע!

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY SEP 21 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

וועטער: טיילווייז וואָלקנדיק און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאָס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 5.53
זון אונטערגאנג — 6.57

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 21, No. 205. Thursday Sept. 10, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאג דאָנערשטאג כח' אלול, תרצ"א.

פלאַנעווען אידישע מאסן-אימיגראציע קיין פערסיע

באריכט אז אידישע דעלעגאַציע האָט זיך געווענדעט צו פערסישער רעגירונג מיט דער בקשה צו דערלויבן אימיגראציע פון 20 טויזנט אידן פון פוילן, רומעניע און טשעכאסלאָוואַקיע

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, סעפט. 10 (איטא). — די "איסטערן פרעס ביורא" באריכטעט, אז א דעלעגאַציע פון דער אידישער עמיגראציע קאמיסיע האָט פאָרגעשלאגן דער פערסישער רעגירונג זי זאל דערלויבן צו באזעצן זיך אין פערסיע צוואנציק טויזנט אידישע אימיגראנטן פון פוילן, רומעניע און טשעכאסלאָוואקיע.

די פערסישע רעגירונג, ווערט באַריכטעט, באטראַכט איצט דעם דאזיקן פלאַן.

בלויז קאלאניזאציע קאן רעטען לאטווישן אידנטום

ריגע, לאטוויע, סעפט. 10 (איטא). — דער איינציקער וועג אויסצומיידן א אידישע עקאנאמישע קאטאסטראפע אין לאטוויע איז אנצופאנגען די קאָלאניזאציע פון די אידן אין לאטוויע אויף א ברייטן מאסשטאב, — שרייבט לאצקי-בערטאלדי היינט אין היגן "פרימארגן".

דער שרייבער שילדערט א טרויעריק בילד פון'ם אידישן יונגט פון'ם מיטעלקלאס, וואס האט אבסאלוט ניט פאר וואס צו נעמען זיך, און ער דריקט אויס די האָפענונג, אז די אגראַ־דזשאינט, הער אָרט און די איקא וועלן ארויסהעלפן אין די קאלאניזאציע פלענער מיט פאָנדן.

לאָדזשער ארבעטער אין קאמף קעגן שניידן שכירות

לאדז, סעפט. 10 (איטא). — 16 טויזנט טעקסטיל ארבעטער, איינשליסענדיק הונדערטער אידישע, האבן דערקלערט א סטרייק קעגן דעם באַשלוס פון די באלעבאטים צו שניידן זייערע שכירות.

פירער פון אידישער אגענטור דערוואַרט אידן פריינטלאכערע פאָליטיק אין ארץ-ישראל

סיירוס אדלער צוריק פון אייראָפּע. — אמעריקאנער ציוניסטישע קאָנווענשאָן פארופן אויף נאָוו. 8טן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יארק, סעפט. 10 (איטא). — דר. סיירוס אדלער, פירער פון דער אידישער אגענטור, האט זיך נאר וואס צוריקגעקערט פון אייראָפּע. אין אן אינטערוויו מיט דער "איטא" האט ער אויסגעדריקט זיין האָפענונג, אז די נייע בריטישע רעגירונג, ווי אויך דער נייער פאלעסטינער הויך־קאמישאנער, וועלן איינפירן א נייע, גינסטיקערע פאר אידן פאָליטיק אין ארץ־ישראל.

דר. אדלער האט אויך באטאנט, אז די אידישע אגענטור איז ניט פאראנטווארטלאך פאר די אנטי־בריטישע רעדעס געהאלטן ביים ציוניסטישן קאנגרעס אין באזעל, און ניט פאר די רעזאלוציעס אנגענומען ביים קאנגרעס.

ניו־יארק, סעפט. 10 (איטא). — די 34טע יערלאכע קאנווענשאן פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועט אפגעהאלטן ווערן נאוועמבער 8טן, — ווי ס'איז דא היינט אנאנסירט געווארן. דאס פלאץ פון דער קאנווענשאן איז נאך אבער דערווייל ניט אנאנסירט געווארן.

א וויכטיקע ציוניסטישע קאנפערענץ איז דערווייל אפגעהאלטן געווארן צווישן ריכטער בראנדייס און אמעריקאנער ציוניסטישע פירער אין בראנדייסעס היים, אין טשאטהאם, מאסאטשוזעטס, וואו די איצטיקע ציוניסטישע לאגע איז ברייט דיסקוטירט געווארן.

די קאנפערענץ האט אנגעהאלטן דריי טעג, און די גאנצע צייט איז פעליקס ווארבורג אינפארמירט געווארן דורכ'ן טעלעפאן וועגן יעדן פונקט וואס איז דיסקוטירט געווארן.

ניו־יארק, סעפט. 10 (איטא). — די איצטיקע ציוניסטישע אדמיניסטראציע, אזוי גוט ווי די רעזולטאטן פון דעם לעצטן ציוניסטישן קאנגרעס, זיינען געלויבט געווארן ביי א קבלת־פנים ארגאניזירט לעצטן אוונט לכבוד די צוואנציק אמעריקאנער דעלעגאטן וואס האבן זיך באטייליקט אינ'ם קאנגרעס.

ריכטער מעק, הויפט רעדנער פונ'ם אוונט, האט זיך דערקלערט סאלידאר מיט דער איצטיקער אדמיניסטראציע. רבי סטיווען ווייז האט דערקלערט, אז די ציוניסטן וועלן ניט זיין ברוגז מיט דער בריטישער רעגירונג, אבער זיי מוזן פאדערן זייערע רעכט.

פראָווינציעלע הידרא רעדוצירט עלעקטרישע פרייזן

דער וואוקס פון געברויך פון עלעקטרישער ענערגיע מאכט מעגלאך צו רעדוצירן די פרייזן, — האט דערקלערט ה. ג. מעקענזי, פראווינציעלער מיניסטער פון מינען און רעזורסן, אנאנסירנדיק א רעדוקציע פון עלעקטרישע ראטעס פון דער פראווינציעלער הידרא, פון וועלכער ארום 30 ישובים אין דרום און מערב מאניטאבא וועלן גענייסן.

מר. מעקענזי דערקלערט, אז אויף דער רעדוקציע פון די פרייזן האט אויך געווירקט די ביליקייט פון דער עלעקטרישער קראפט וואס די פראווינציעלע הידרא קריגט איצט פון די סעוון סיסטערס פאלס. אבער באזונדערס געווירקט אויף דעם האט די דערווערבונג פון דער ברענדאנער סטאנציע און דערמיט דעם וואוקס פונ'ם טראנסמיסיע לאד.

די רעדוקציע באטרעפט אין דורכשניט ארום 25 פראצענט, און זי באַציט זיך אויף די פאלגנדיקע ישובים: ווינקלער, דארלינגפארד, מאניטו, לא ריוויער, פיילאט מאונד, קריסטאל סיטי, קארטרייט, האלמפילד, קילארני, באיסוויין, אלטאמאנט, סאמערסעט, סוואן לייק, קארדינאל, נאטר דאם דע לורד, ראטוועל, טרעהערן, האלאנד, סיפרעס ריווער, גלענבארא, באלדור, ליניע (פארמס), וואוואנעזא, עלקהארן, ווירדען, רעסטאן, פייפסטאן, מעליטא, מינעדאזא.

פילמס פון קליניק אין הינע טעאטערס

אין ענטפער צו דער איינלאדונג וואס איז ארויסגעשיקט געווארן צו פארשיידענע ארגאניזאציעס און קלובן, האבן א סך מענשן באזוכט די מאונט כרמל קליניק, אין פארלויף פון לעצטער וואך, און זיי האבן באטראכט די ארבעט וואס די דאזיקע אינסטיטוציע טוט פאר די ניט־פארמעגלאכע חולאים.

א פילם וואס ווייזט די דעפארטמענטס אין פארלויף פון די קליניק שטונדן, איז גענומען געווארן דינסטאג אינדערפרי, די דאזיקע פילם וועט געוויזן ווערן אין פארשיידענע טעאטערס אין שטאט אין די קומענדע עטלאכע וואכן.

הונדערטער ענטפערס זיינען שוין דערהאלטן געווארן פון דעם קליניק לאזונג קאנטעסט. די ריכטער האלטן איצט אין אויסקלייבן די בעסטע לאזונגען. דער קאנטעסט וועט נאך דערווייל אפן. דער שלום טאג וועט אנאנסירט ווערן ביים סוף פון היינטיקן מאנאט.

די אקזילעריס רעארגאניזירן זיך ווידער, נאך זייערע זומער וואקאציעס, און זיי נעמען זיך צוריק פאר דער ארבעט לטובת דער קליניק.

—(::)—

יונגע פרוי צעברעכט א פוס ארויפגייענדיק אויף טראמוויי

מרס. דאראטי לעווין, 21 יאר, פון 886 דארטשעסטער עוועניו, האט נעכטן צעבראכן איר לינקן פיס ביים קנעכל, ווען זי האט געוואלט ארויף אויף סעלקירק עוועניו סטריט קאר און האט געקראגן א קלאפ פון א טראמוויי וואס איז געגאנגען אין דער צווייטער ריכטונג.

מרס. לעווין איז אפגעפירט געווארן אין דזשענעראל האספיטאל, וואו זי האט געקראגן מעדיצינישע באהאנדלונג. זי איז אויסער געפאר.

"סיוויק פראָגרעס" נאָמינירט ט. ר. דיקאן פאר מעיאר פון וויניפעג

ט. ר. דיקאן, וועלכער איז געוועזן מעיאר פון וויניפעג אין יאר 1913—1914, איז איינשטימיק נאמינירט געווארן לעצטן אוונט פון דער סיוויק פראגרעס אסן. פאר מעיאר קאנדידאט אין וויניפעגער מוניציפאלע וואלן קומענדיקן נאוועמבער.

מר. דיקאן איז ניט געווען אנוועזנד ביי דער פארזאמלונג, וואס איז אפגעהאלטן געווארן אין מארלבארא האטעל, אבער אין א בריוו וואס ער האט צוגעשיקט צו דער נאמינאציע קאמיסיע האט ער געגעבן זיין צושטימונג און גרייטקייט אנצונעמען די נאמינאציע.

קאמיסיעס פאר דער ארגאניזאציע, פאר יעדן וואָרד באזונדער, זיינען איצט אקטיוו אין נאמינירן אלדערמען און סקול טראסטי קאנדידאטן פאר די קומענדיקע וואלן.

לויט די קלאנגען וואס טראגן זיך ארום אין די סיטי קאונסיל קרייזן, איז מעיאר וועב אנטשלאסן ארויסצושטעלן ווידער זיין קאנדידאטור אין די קומענדיקע וואלן, ניט געקוקט אויף דעם, וואס ער האט אין דעם וואל־קאמפיין פון לעצטן יאר צוגעזאגט מער ניט ארויסצושטעלן זיין קאנדידאטור.

עס ווערט אויך אנגענומען, אז עקס אלדערמאן ליטש זאל אויך ארויסשטעלן זיין קאנדידאטור, און, אויב די ארבעטער פארטיי זאל אויך ארויסשטעלן א קאנדידאט, — און מארקוס היימאן וואלט געווען איר לאגישער קאנדידאט, — דאן וועט דער מעיאראליטעט קאמפיין דאס יאר זיין איינער פון די היציקסטע אין וויניפעגער געשיכטע.

בירגער קריג ברעכט ווידער אויס אין דרום כינע

שאנכאי, סעפט. 10.— נאך איין חודש פרידן, נאכדעם ווי דער אויפשטאנד פון גענעראל שי יו־סאן איז אונטערדריקט געווארן אין צפון כינע, איז א בירגער קריג ווידער אויסגעבראכן אין לאנד, איצט אין די דרום פראווינצן.

די קאנטאנעזער האבן איצט אריינגעדרונגען אין דער הונאן פראווינץ, און די נאנקינער רעגירונג פון טשיאנג קאי־שעק גרייט זיך ענערגיש צו די שלאכט. דער פרעזידענט, זעט אויס, איז אנטשלאסן צו האנדלען שנעל, איידער די קאנטאנעזער דרינגען אריין טיף אין הונאן.

די נאנקינער רעגירונג פארדאמט די רעבעלן, וועלכע האבן איגנארירט דעם רוף צו נאציאנאלער אייניקייט אינם פנים פון דעם גרויסן פארפלייצונג אומגליק, דעם באנדיטיזם און די סכסוכים מיט יאפאן.

די רעגירונג האט דערווייל אסיגנירט די סומע פון 21 מיליאן דאלאר אויף דער קניה פון 15 מיליאן בושל ווייץ אין די שטאטן און טראנספארטירן עס צו די הונגערליידנדיקע אין די פארפלייצטע געגנטן.

—(::)—

אידן ליידן פון כינעזישער פארפלייצונג

האנקא, כינע (איטא). — די פארפלייצונגען וואס האבן אנגעמאכט אזא חורבן אין כינע, האבן שווער געטראפן אויך דעם יונגן אידישן ישוב דא.

א צאל אידן פון כארבין און שאנכאי האבן זיך לעצטנס איבערגעקליבן אהער און האבן זיך ניט שלעכט איינגעארדנט אין מסחר. איצט האבן די אידישע קרעמער און סוחרים אין די פארפלייצונגען פארלארן זייערע סחורות און זייערע קאפיטאלן און זיי זיינען געבליבן הויל און נאקעט.

אגב-אורחא
פון מארק

דאָס הויז און דער דאך

ווען איר פארט צו צו א שטאט, ווארפן זיך אייך אין די אויגן דעכער און דעכער, — גלייך ווי די גאנצע שטאט וואלט באשטאנען פון בלויז דעכער.

און שרייענדיקע דעכער, — רויט, גרין, זילבער, געלב; שפיציקע, קיילאכדיקע, פלאכע.

פונדערווייטנס זעט איר קיין זאך ניט, אויסער דעכער. ערשט ווען איר פארט אריין אין שטאט אריין, דערזעט איר, אז די דעכער זיינען בלויז צודעקן פון הייזער.

און אוודאי זיינען די הייזער וויכטיקער ווי די דעכער. א הויז אן א דאך איז אפשר ניט קיין טייערע סחורה, אבער א דאך אן א הויז איז גארנישט ניט ווערט.

* * *

ווען איר גיט פון דערווייטנס א קוק מיט'ן אויג איבער דאָס אמעריקאנער אידישע לעבן, זעט עס אייך אויס, אז עס איז צעטיילט אויף פארטייען.

איר וואלט געזאגט אזוי: עס זיינען דא צווישן די אידן פון אמעריקע פארשיידענע באוועגונגען, — ציוניסטישע פון פארשיידענע שאטירונגען, סאָציאליסטישע, נאציאנאל־סאציאליסטישע, קאמוניסטישע.

איר זעט די דעכער פון שטאט, און באשליסט אז דאס איז די שטאט. איר קוקט פון דערווייטנס, ווייל אז איר גייט צו נאענט, זעט איר בלויז די באזונדערע הייזער, אבער ניט קיין שטאט.

די שטאט איז אבער פארט ניט די דעכער לאנדשאפט, נאר אט דער קאָלעקטיוו פון איינציקע הייזער, וועלכן מען קאן ניט ארומכאפן מיט'ן אויג.

* * *

די פארטייען זיינען בלויז דער אויבערפלאך פון אונזער לעבן, און מיר זעען זיי דערפאר וואס זיי זיינען אויבן און דערפאר וואס זיי שרייען צו אונז מיט זייערע ראשיקע קאלירן.

זיי הייבן אבער אפילו ניט אן אריינצודרינגען אין די טיפענישן פון לעבן, זיי ליגן, ווי א דאך, אויף פרעמדע פלייצעס, און זיינען ווי די קינדער וואס ווערן "גרויס" ווען זיי שטעלן זיך אויף א טיש...

אונזערע גרעסטע "נאציאנאלע" פארטייען ציילן ניט איבערן גאנצן לאנד מער מיטגלידער, ווי איין גוטע ארגאניזאציע אדער "סאסייטי" אין א גרעסערן אידישן ישוב.

קיין איינע פון זיי קומט ניט אפילו נאענט אין צאל צו די קלענסטע פראטערנאלע ארגאניזאציעס פון א נאציאנאלן פארנעם.

און אפילו מיט זייער איינפלוס, וואס איז א סך גרעסער ווי זייער צאל צוליב זייער אויבערשטער פאזיציע און צוליב דער קאנצענטראציע פון כחות וואס זוכן פאר זיך אויבערשטע פאזיציעס, — אפילו מיט זייער איינפלוס שפילן זיי זיך ניט אויס ברייטער ווי א מעסיקע נאציאנאלע פראטערנאַלע ארגאניזאציע.

די ציוניסטישע באוועגונג, למשל, די גרעסטע און איינפלוסרייכסטע און רייכסטע אין אגיטאטארישע כחות באַוועגונג אויף דער אידישער גאס, און מיט איר מעכטיקער, אפילו אזוי צו זאגן אידישע העכערער, — האט ניט מער ביישטייערער איבער גאנץ אמעריקע, ווי דער ארבעטער רינג, וואס איז ווייט ניט דער גרעסטער אידישער ארדען, האט מיטגלידער.

* * *

דארטן, אין די טיפענישן פונם אידישן לעבן און דא אין לאנד (אין די שטאטן און קאנאדע), האבן זיך באַפעסטיקט די פראטערנאלע ארגאניזאציעס: די לאנדסמאנשאפטן, די קראנקהייט-שוץ פאראיינען, די קעגנזייטיקע הילף פאראיינען, די גמילות־חסדים פאראיינען און די ארדענס.

געגרינדעט זיינען זיי לכתחילה געווארן פון עלנטע אימיגראנטן אין א פרעמדן לאנד פאר קעגנזייטיקער הילף אין צרות און נויט. ביסלאכווייז זיינען זיי אבער פארוואנדלט געווארן אין די קאנאלן, דורך וועלכע עס פליסט די געזעלשאפטלאכע ענערגיע פון די פאלקס־מאסן.

די אינטעליגענץ, אויסער ווען עס איז פאר איר נויטיק פראפעסיאנעל אדער פאר איר איינפלוס, האלט זיך פונדערווייטן פון זיי און באציט זיך צו זיי מיט א טיילווייזן ביטול געפיל. אבער דערפאר טאקע קאן זיך דער פאלקס־מענש דארטן אויסלעבן געזעלשאפטלאך פרייער מיט זיין אומגעהובלטער שפראך און מיט זיינע באשיידענע באגריפן: ער פילט זיך דארטן אין דער היים, צווישן אייגענע מענשן, מיט דער זעלבער שפראך און מיט די זעלבע באגריפן.

* * *

כאטש אט די צאלרייכע פראטערנאַלע ארגאניזאציעס זעען זיך ווייט אזוי ניט אן ווי די פארטייען, אבער אין דער אמת'ן שפילן זיי אין היגן אידישן לעבן אן א פארגלייך א גרעסערע ראל פון זיי.

די דאזיקע ארגאניזאציעס זיינען די הייזער, בעת די פארטייען זיינען בלויז די דעכער. און עס וואלט געווען א גרויסער טעות פון אונזער זייט, ווען מיר איגנארירן די פאלקס כחות וואס געפינען זייער ארויסדרוק אין אט די דאָזיקע ארגאניזאציעס.

אמת, מיר, פון דער זייט, קאנען זעען די שמאלקייט פון די דאזיקע כחות, און מיר קאנען אפט באמערקן ווי זיי ווערן פארשווענדעט אויף אומוויכטיקע און אפט צעשטערנדיקע זאכן.

אבער אויב צווישן דער אינטעליגענץ און די מאסן קאן בכלל ווען איינשטעלן זיך א געמיינשאפטלאכע שפראך, דארפען זיי באגעגענען זיך אויף אט די געביטן און ארויסהעלפן איינער דעם צווייטן.

און אזא געמיינשאפטלאכע שפראך קאן איינגעשטעלט ווערן נאר דאן, ווען די אינטעליגענץ זאל קומען אהין מיט א געפיל און מיט אכטונג און מיט א גוטן ווילן צו העלפן, און ניט צו באהערשן...

אונגארישע אידן אין שרעק פאר קאמוניסטן פון איין זייט, און פאר רעאקציאנערן פון דער צווייטער

קאמוניסטישע דעמאָנסטראנטן אטאקירן אידישע געשעפטן. — "דערוואכנדיקע מאדיארן" באנייען זייערע פאָגראָם העצעס

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בודאפעסט, אונגארן, סעפט. 10 (איטא).— גרויס אומרואיקייט הערשט אין די אידישע קרייזן אין אונגארן אין פארבינדונג מיט די דעמאנסטראציעס פון די ארבעטסלאזע, וואס ווערן רעגלמעסיק ארגאניזירט פון די קאמוניסטן.

א סך קראמען און געשעפטן וואס באלאנגען צו אידן זיינען לעצטנס איבערגעפאלן געווארן פון די ארבעטסלאזע דעמאָנסטראנטן, און די מייסטע פון זיי זיינען צעשעדיקט געווארן.

גלייכצייטיק האט די שווארץ־מאה־דיקע ארגאניזאציע "דערוואכנדיקע מאדיארן" אנגעפאנגען א באנייטע אנטי־אידישע פראפאגאנדע איבער'ן גאנצן לאנד. די אגיטאטארן פון די "דערוואכנדיקע מאדיארן" פארן איצט ארום איבער די שטעטלאך און דערפער און פרעדיקן די קאנפיסקאציע פון אידישן אייגנטום און די פארטרייבונג פון די אידן פון אלע עקאנאמישע פאזיציעס, לטובת דער מאדיארישער באפעלקערונג.

דער רעגירונגס אויפמערקזאמקייט איז צוגעצויגן געווארן צו דער זייער שארפן אנטיסעמיטישן קאמפיין וואס ווערט אנגעפירט פון די "דערוואכנדיקע מאדיארן", די ביטערקייט און גיפטיקייט פון וועלכן איז אזוי שארף ווי אין די ערגסטע טעג פונ'ם ווייסן טעראר. די רעגירונג האט אין ענטפער דערקלערט, אז זי וועט ניט דערלויבן קיין אנטיסעמיטישן טעראר אין לאנד. די אידישע באפעלקערונג באציט זיך אבער מיט אומצוטרוי צו דער רעגירונגס הבטחות און זי איז אין שרעק פאר די מעגלאכע רעזולטאטן פון דער פינסטערער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע.

דר. ווייצמאן וועט ניט זיין קיין פארלאמענט קאנדידאט

לאנדאן, סעפט. 10 (איטא). — דר. חיים ווייצמאן האט אפיציעל באפולמעכטיקט די איטא צו אנאנסירן, אז ער האט ניט בדעה ארויסצושטעלן זיין קאנדידאטור פאר'ן בריטישן פארלאמענט.

זינט דער פעספילד ווייסער פאפיר איז ארויסגעגעבן געווארן און דר. ווייצמאן האט אנגעגעבן זיין רעזיגנאציע פון דער ציוניסטישער פירערשאפט, האבן זיך ארומגעטראגן קלאנגען וועגן דעם, אז ער האלט ביי ארויסשטעלן זיין קאנדידאטור פאר'ן פארלאמענט פון ווייטשעפל, דער אידישער געגנט פון לאנדאן.

—(::)—

דאָקטאָר גלויבט אז עדיסאָן פארלירט זיינע כחות

וועסט ארענדזש, נ. דזש., סעפט. 10. — אז דער וועלט בארימטער דערפינדער טאמאס עדיסאן פארלירט ביסלאכווייז זיינע כחות, איז די מיינונג פון דר. הובערט ס. האו, זיין פערזענלאכער דאקטאר.

עדיסאנס זון טשארלס דערקלערט אויך, אז זיין פאטער איז שוין מער ניט אזוי מונטער ווי ער איז געווען מיט א וואך צוריק.

ביידע דערקלערן אבער, אז קיין באלדיקע געפאר פאר זיין לעבן איז דערווייל ניטא.

—(::)—

פרעמיער און אייזנבאן מיניסטער גרייט צו פארן קיין טשווירטשיל

אטאווא, סעפט. 9. — אויב זיי וועלן ניט פארהאלטן ווערן פון דרינגענדיקע געשעפטן, וועט דער פרעמיער מיניסטער, מר. בענעט, און דער אייזנבאן מיניסטער, דר. מעניאן, אפפארן פרייטאג קיין טשווירטשיל, דער נייער האפן אויפ'ן האדסאן ים.

דער צוועק פון זייער נסיעה איז בייצוואוינען דעם ארויספאר פונ'ם ערשטן טעסט טראנספארט פון תבואה פון דעם דאזיקן פארט.

—(::)—

א. ר. פ. ט. שול קאנצערט אפגעלייגט

דער מוטער-פאראיין פון ארב. רינג פ. ט. שול בעט אונז צו מעלדן, אז דער קאנצערט אין פעלעס טעאטער אנאנסירט אויף סעפט. 27טן, איז אפגעלייגט געווארן אויף זונטאג, אקט. דעם 11טן.

רבי זלאַטניק זעט פאראויס גרויסע אינדוסטריעלע אנטוויקלונגען אין ארץ-ישראל

ווי די "קענעדיען פרעס" מעלדעט, האט רבי י. ל. זלאטניק, דירעקטאר פון קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע, געבראכט מיט זיך, צוריקקערנדיק זיך קיין מאנטרעאל, זייער אן אפטימיסטישן גרוס פון ארץ־ישראל, וואו ער האט געמאכט א לענגערן טור נאכדעם ווי ער האט באזוכט דעם ציוניסטישן קאנגרעס אין באזעל.

וואונדער פון מענשלאכן שכל און אידישן אונטערנעמונגס גייסט איז צו זעען אויף טריט און שריט אין לאנד, זאגט רבי זלאטניק. ריזיקע אונטערנעמונגען זיינען אין דער ערשטער סטאדיע פון אנטוויקלונג, און מיט זיי זיינען פארבונדן גרויסע אינוועסטמענטס פון שווערע מיליאנען.

דער געגנט פון טויטן ים איז איצט א סצענע פון פיבערהאפטער טעטיקייט. לאנגע שורות פון אינדוסטריעלע און כעמישע פאבריקן ציען זיך ביי די ברעגן פונ'ם ים המלח. א בריטיש־אידישע קאאפעראציע, מיט אומבאגרעניצטע קאפיטאלן, גראבט רעזערוואַרן און בויט פאבריקן ארויסצוציען ווערטפולע מינעראלן פון די וואסערן פון ים. גרויסע רייכטימער אין באַמיסטיקונג וועלן פון דארטן ארויסגעצויגן ווערן.

דער ריזיקער רוטנבערג פראיעקט פון עלעקטריפיקאציע איז שוין א פאקט. די וואסערן פון ירדן זיינען געצאמט, און זיי זיינען גרייט צו באַדינען דאס לאנד. די באדייטונג פון דער אונטערנעמונג, גלויבט רבי זלאטניק, איז שווער איבערצושאצן. — דאס פארזארגט מיט ענערגיע א לאנד, וואס האט ניט קיין קוילן. געגנטן וואס זיינען ביז איצט באטראכט געווארן פאר ניט צוגענגלאכע פאר מענשלאכע ישובים, באזונדערס צום מזרח פון ירדן, ארום טייך, און ביים ברעג פונ'ם מיטלענדישן ים, וועלן איצט קאנען פארוואנדלט ווערן אין בליענדיקע ישובים.

דאן קומט אין וויכטיקייט, אין רבי זלאטניקס מיינונג, דער האפן אין חיפה. וואס ווערט איינער פון די וויכטיקסטע צענטערן אינ'ם מיטלמזרח, א דאנק די אויל־רערן וואס ווערן אהין צוגעפירט פון מאסול, די דאזיקע אונטערנעמונג איז פון גרויס וויכטיקייט ניט בלויז פאר פאלעסטינע, נאר אויך פאר דער בריטישער אימפעריע.

—(::)—

קריזיס שאנעוועט ניט אריסטאָקראטישע שיינהייט

מארקיזין פון קורזאן, פון קעדלסטאן, אן אמעריקאנער געבארענע ענגלישע אריסטאקראטקע, האט געשפילט א גרויסע ראל אין לאנדאנער הויכער "סאסייטי". שטייערן אבער און שלעכטע געשעפטן בכלל האבן רעדוצירט איר אמאליקע גרויסע הכנסה, און האט זי דערפירט צום שוועל פון באנקראט. איצט, ווערט באריכטעט, אז זי האט זיך אויסגעגלייכט מיט אירע קרעדיטארן, — מיר וויסן ניט, צו וויפל סענט אויפ'ן דאלאר, — און זי וועט שוין מסתמא זיין ווידער "אל־רייט".

ברענדאן וועט שטימען וועגן פארקויף פון עלעקטריק סטאנציע

ברענדאן, סעפט. 10. — מיט זעקס שטימען צו פיר האט דער ברענדאנער סיטי קאונסיל באשלאסן איבערצוגעבן צו א פלעביסיט פון ברענדאנער וויילער די פראגע פון פארקויפן די לאַקאלע עלעקטרישע סטאנציע, וואס באַלאנגט איצט צו דער פראווינציעלער רעגירונג, צו דער נעשענאל לייט און פאוער קא., פון מוס־דזשאו.

מעיאר קייטער און איינינקע אלדערמען האבן שטארק באקעמפט דעם באשלוס. זיי האבן אנגעצייגט אז אויסער דעם אנבאט פון דער פריוואטער קאמפאני האבן זיי נאך אן אנבאט פון דער פראווינשל הידרא אפצוקויפן דעם פלענט פאר דער שטאט. אדער איבערלאזן אים ווייטער אין די הענט פון דער הידרא. די דאזיקע פארשלאגן, האבן זיי גע'טענה'ט, מוזן גוט אונטערזוכט ווערן, איידער מען גיט איבער איינעם פון די אנבאטן צו פלעביסיט.

דער טאג פון דעם פלעביסיט וועט שפעטער באשטימט ווערן. ער וועט אויספאלן אינ'ם טאג פון די שטאטישע וואלן, אדער פריער.

קוועבעקער קאָנסערוואטיוון גרייט צו באקעמפן אין געריכט דערוויילונג פון 79 ליבעראלן

באהויפטן, אז פעלשונגען זיינען באגאנגען געווארן אין די לעצטע פראָווינציעלע וואלן. — גרייטן פאָנד פון 80 טויזנט דאָל. פאר דעם צוועק.—הוד פארבלייבט פירער

מאנטרעאל, קווע., סעפט. 10.— די "גאזעט" מעלדעט היינט, אז די קאנסערוואטיוון זיינען גרייט צו באקעמפן אין די געריכטן יעדן איינציקן פון די 79 מאנדאטן וואס די ליבעראלן האבן געוואונען אין די לעצטע פראווינציעלע וואלן, אווג. 24טן.

די צייטונג מעלדעט, אז די קאנסערוואטיוון האבן שטיל געארבעט אויף דעם פאר די לעצטע טעג, און א ספעציעלע קאמיסיע איז פארנומען מיט אנשטעלן פאסיקע אדוואקאטן אין יעדן איינעם פון די 79 ליבעראלע וואל־קרייזן. ווען אלץ וועט זיין פארטיק, וועלן געבראכט ווערן קלאגעס פארן געריכט קעגן פעלשונגען וואס זאלן האבן באַגאנגען געווארן אין די וואלן. די קאנסערוואטיוון באהויפטן, אז טויזנטער קאנסערוואטיווע וויילער זיינען באַרויבט געווארן אומגעזעצלאך פון זייער שטימרעכט.

אין יעדן פאל ווען וואלן ווערן קאנטעסטירט, מוז דער אנקלעגער דעפאנירן $1,000 ווי א משכן, אז ער האט באַרעכטיקטע קלאגעס. אויסער $20 געריכט באלוינונג. די קאנסערוואטיוון, ווערט באריכטעט, האבן שוין צונויפגעקליבן א פאנד פון 80 טויזנט דאל. פאר דעם צוועק.

דער קאמף וועט זיין באזונדערס היציק אין מאנטרעאל, וואו די קאנסערוואטיוון טענה'ן, אז זיי האבן באוויזן צו פסל'ן א סך דערוויילטע ליבעראלן. באזונדער אויפמערקזאמקייט ווערט געשיינקט צו די וואל קרייזן פון סט. מערי און סט. דזשיימס, די צוויי באצירקן וואו הוד אליין איז דורכגעפאלן.

ביז די לאגע וועט קלאר ווערן, זאגט די צייטונג, וועט מעיאר הוד פארבלייבן דער פירער פון דער פארטיי אויסערן הויז. אין הויז וועט דער פירער זיין מארים דופלעסי.

—(::)—

שניי און קעלטן בושעווען איבער מערב אייראָפּע

פאריז, סעפט. 8.— שטורעמס, פארפלייצונגען, שנייען און קעלטן האבן זיך די טעג דורכגעטראגן איבער מערב אייראפע.

זיבן מאטראסן זיינען אראפגעטראגן געווארן פונ'ם איטאליענישן צעשטערער דא רעקא אינם שטורעם. אין דייטשלאנד איז אן ארבעטער געטויט געווארן און איינינקע זיינען פארוואונדעט געווארן, ווען א ווינט האט אומגעווארפן א וואנט ביי וועלכער זיי האבן געארבעט.

פארפלייצונגען און פרעסטלאך בושעווען אין פראנקרייך. שניי איז אראפגעפאלן אין די פירענייאישע בערג און אין סאוואי, איטאליע, איז די טעמפעראטור געפאלן צו 37 גראד.

די נייע ווענדונג אינ'ם ציוניזם

רבי י. ל. זלאטניק גלויבט, אז דער ציוניזם נעמט אן א נייע ווענדונג, און ער דערקלערט דערמיט זיינע האנדלונגען ביים לעצטן ציוניסטישן קאנגרעס אין באזעל.

רבי זלאטניק וועט פארעפנטלאכן א סעריע ארטיקלען איבער דעם ציוניסטישן קאנגרעס און וועגן זיין באזוך אין ארץ ישראל.

לייענט דעם ערשטן ארטיקל מארגן

אין

"דאָס אידישע וואָרט"

דאס איז איינע פון די צאלרייכע אינטערעסאנטע ארטיקלען פון אונזער גרויסער, אינהאלטסרייכער

ראש השנה אויסגאבע

וואס דערשיינט מארגן, פרייטאג, סעפט. 11טן (ערב ראש־השנה).